

A TEHETSÉGGONDOZÁS ÉS SZAKMAI KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS NEVELÉSTUDOMÁNYI FÓKUSZAI

A PTE BTK Neveléstudományi Intézet égisze alatt számos olyan kezdeményezés működik, melyek egyrészt a tehetséggondozást, a tehetségfejlesztést, valamint a lemorzsolódás megelőzését tűzték zászlajukra. Másrészt pedig az innovatív szemlélet jegyében a hallgatói, illetve képzési igényekre reagálva folyamatos szakmai megújulásra, „szakmai válaszokra” is készítenek bennünket. A tanárképzés átalakítására irányuló folyamatokkal párhuzamosan – az elmúlt szemeszterekben megkezdett aktív munkát folytatva – intézetünk az osztatlan tanárképzés pedagógiai moduljának tantárgyi fejlesztését, a curriculumot érintő – szakmai szempontokra és hallgatói igényekre egyaránt fókuszáló – reflexiók, fejlesztő lépések elvégzésének továbbra is kiemelt figyelmet szentel. Törekvésünk nyomán egy korszerűbb, gyakorlatorientált, kompetenciafókuszú tantervi háló képe körvonalazódik. A Neveléstudományi Intézetben a 2020/2021. tanév tavaszi szemeszterében (az óraadók által tartott kurzusokat, a pedagógus szakvizsga kurzusait és a szakdolgozat leadásához kapcsolódó kurzusokat nem számolva) 160 kurzus indult el 1953 hallgatóval. Az osztatlan tanárképzés pedagógiai modulját érintő kurzusok száma 56, melyekre 1159 hallgató jelentkezett.

Intézetünk pedagógiai műhelyei közül a legújabb a *Tehetséggondozó Tanács*, melynek alakuló ülése 2020 decemberében zajlott. A Tehetséggondozó Tanács kiemelt célja a Neveléstudományi Intézetben folyó szakmai tevékenységhez kapcsolódóan a – méltányosságot is figyelembe vevő – hallgatói tehetséggondozás elősegítésének, illetve a lemorzsolódás megelőzésének hatékony támogatása az oktatók és hallgatók együttműködése során. A Tehetséggondozó Tanács feladata a kapcsolódó, konstruktív segítséget nyújtó lehetőségek koordinálása, összefogása, valamint kezdeményezése.

A *Tanárjelöltek Szakkollégiuma* (TJSZ) a PTE BTK Neveléstudományi Intézet szakmailag önálló – az önkormányzatiság elvére és a tagok öntevékenységére és önszerveződésre épülő – tehetséggondozó közössége, mely a PTE BTK pedagógusképzésében résztvevő oktatók és hallgatók egy szűk csoportjának kezdeményezésére 2015 őszén jött létre. A szakkollégium célja, hogy a PTE-n tanuló, továbbá a tanárképzésben résztvevő hallgatók, és az őket támogató egyetemi oktatók, óraadók, valamint PhD hallgatók szakmai-tudományos közösségeként működjön, és saját szakmai program kidolgozásával magas szintű, minőségi szakmai képzést nyújtson a szakkollégium tagjai számára, segítve a kiemelkedő képességű tanárjelölt hallgatók tehetséggondozását, közéleti szerepvállalását, a társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes pedagógus értelmiség nevelését. A jelenleg 12 taggal működő TJSZ a 2020/21-es tanévben folyamatosan további tagokkal és újabb kutatási témákkal bővül. A már sikeres projektek és fejlesztések (központi témazáró dolgozatok elemzése, az önszabályozó tanulást segítő *gamifikáció* és a játék alapú tanulás eszköztrendszerének ötvözése, „járványjáték”) mellett két új munkacsoport megalakulásáról tudunk beszámolni. A *Diverzitás munkacsoport* a plurális intelligencia-koncepciók neveléstudományi vonatkozásait és gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit kutatja, PhD-hallgatók bevonásával és nemzetközi kitekintéssel. A másik munkacsoport a sajátos nevelési igény problémáját járja körül, kutatásuk a tanulási zavarokkal küzdők integrációjára, lehetséges inkluzív modellek kimunkálására fókuszál. Mindegyik munkacsoportban tutorként működnek közre a Neveléstudományi Intézet Nevelés- és Oktatáselméleti Tanszék oktatói. A szakkollégium hallgatói tudományos munkájuk eredményeit hazai és nemzetközi konferenciákon mutat-

ják be a közeljövőben, illetve mérettetik meg TDK-n és OTDK-n, mindemellett a hallgatók többsége a gyakorlatban is hasznosítja tudományos kutatása eredményeit, pedagógiai-iskolai környezetben.

A PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszék mellett működő *Wlislócki Henrik Szakkollégium* (WHSz) jelenleg 17 fő PTE-hallgatóval folytatja tevékenységét. Nyolc szakkollégista hallgató vesz részt a Szinapszis hallgató-mentorprogramban a 2020/21-es tanévben, akik a pécsi Gandhi Gimnáziumban 16 tehetséges diákot mentorálnak. A szakkollégium tagjai közül három hallgató készül a 2021. évi OTDK-ra. A 2020/2021. tanév őszi szemeszterében a Nemzeti Tehetségprogram támogatásával a szakkollégium a hallgatók számára „Tudományos írás és előadás” című kurzus keretében kutatómódszertani felkészítést valósított meg, a tavaszi szemeszterben pedig – az e kurzuson szerzett ismeretekre alapozottan – egyéni és csoportos hallgatói kutatások zajlanak, személyre szabott kutatói (oktatói) támogatással. A szakkollégisták kutatási eredményeit a tavaszi szemeszter végén hallgatói tanulmánykötet foglalja majd össze, és különböző tudományos konferenciákon kerülnek megosztásra. A szakkollégium publikációs tevékenysége rendkívül aktív, az elmúlt években számos kötet jelent meg a szakkollégium kiadásában. Örömmel szolgál, hogy e kiadványok jó része már [a Pécsi Egyetemi Archívum \(PEA\) felületén digitális formában is elérhető](#).

A [PTE Befogadó Egyetem](#) az ország és a régió szellemi műhelyeként értékközpontú, nyitott és befogadó szemlélettel rendelkező szervezet. Törekszik e szemlélet megerősítésére, kiterjesztésére az egyetem valamennyi polgára, valamint az egyetem által nyújtott szolgáltatásokban érintettek számára és részvételével. Ez a program a Pécsi Tudományegyetemen 2018 óta működik, mint egy fontos egyetemfejlesztési stratégia. A Befogadó Egyetem mint szervezeti egység, ernyőszervezetként összehangolja, megerősíti, kiterjeszti és koordinálja a különböző karokon és egységein futó, az *inkluzivitást* képviselő jó gyakorlatokat. Segíti a befogadást célzó programok kommunikációját és együttműködését, miközben saját programjaival, rendezvényeivel

és szolgáltatásaival is támogatja az *inklúzió* gyakorlati megvalósulását. A Befogadó Egyetem a sokszínű, befogadó egyetemi környezet kialakításával elősegíti a PTE hallgatóinak, leendő hallgatóinak eredményesebb tanulmányait és valamennyi PTE polgár jólétét. Ezzel erősíteni kívánja az Egyetem egyéni arculatát, helyi értékeinek előtérbe állítását, ezáltal növelve a Pécsi Tudományegyetem egyedi felsőoktatás-piaci pozícióját. A Befogadó Egyetem az inkluzív akadémiai kiválóság hangsúlyozásával, valamint a befogadást célzó komplex fejlesztés elméleti és gyakorlati megvalósulásával kiemelt jelentőséggel bír a PTE számára, amivel azt a célját kívánja szolgáltni, hogy hallgatóinkat kiemelkedő szakemberekké nevelje. (A *Befogadó Egyetem magyar nyelvű honlapja*: www.befogadoegyetem.eu. Angol nyelvű honlap: <https://www.inclusiveuniversity.eu>.)

A PTE 2019-ben az elsők között csatlakozott az Innovációs és Technológiai Minisztérium, az Emberi Erőforrások Minisztériuma, a Klebelsberg Központ és a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája együttműködésével elindított „*Tanítsunk Magyarországot!*” programhoz, melynek egyik kiemelt célja a kistelepüléseken élő általános iskolások sikeres iskolai pályafutásának támogatása. Ennek része az egyetemi mentorprogram, melynek keretében egyetemista hallgatók mentorálnak felső tagozatos, nagyrészt hátrányos helyzetű tanulókat. A program egyetemi szintű irányítását, koordinálását a Tanárképző Központ végzi, a szakmai fejlesztést, az oktatói háttérrel a BTK Neveléstudományi Intézete biztosítja. Az egyetem minden karáról jelentkezhetnek hallgatók a szemeszterenként meghirdetett felkészítő kurzusokra, melynek sikeres teljesítését követően pályázatot nyújthatnak be a mentorálási tevékenység végzésére. Az elmúlt fél évek során 195 hallgató teljesítette a kurzus követelményeit. A 2020/2021-es tanév tavaszi szemeszterében öt felkészítő kurzus indult, mentorálást pedig immár 77 hallgató folytat tíz baranyai általános iskolában, több mint 300 diákot támogatva. A már mentorként tevékenykedő hallgatók 2021. január 29-én egy online eseményt szerveztek, ahol a nagy számban jelenlévő érdeklődők megismerkedhettek a mentorálás részleteivel.

A „Tanítsunk Magyarorszáért!” [programról](#) részletesebben: <https://tanitsunk.hu/>.

„A köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából - EFOP-3.1.2-16” projekt keretében 30 órás kontakt-online végezhető pedagógus továbbképzéseket kínálunk a PTE BTK Neveléstudományi Intézet szervezésében, térítésmentesen. A 2020-as akkreditációjú képzések esetében az osztálytermi (kontakt) jelenléti alkalmakat – az oktató vezetésével – a Microsoft Teams platformon keresztül valósítják meg a résztvevők. A felkínált képzések: 1. Egyéni bánásmód, személyes gondoskodás; 2. Eredményességet javító értékelés a tanórán; 3. Konfliktus-kezelés és az érzelmi intelligencia fejlesztése; 4. Kooperatív tanulásszervezés az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében; 5. Romológiai alapismeretek a tanulói lemorzsolódás megelőzése érdekében.

Az EFOP 3.1.2 Modell értékű nevelési programok (MÉNP) keretében *moduláris 30 órás távoktatási képzéseket is megvalósítunk* (a Nyíregyházi Egyetem alapításában a PTE indításában). Ebben az esetben a 2020-as akkreditációjú képzések úgy valósulnak meg, hogy a kurzus vezetője konzultációs alkalmat biztosít Microsoft Teams platformon keresztül, s a tananyagokat önálló tanulással, illetve feldolgozással – saját tempóban, ütemezetten – végzik a résztvevők. Az indított képzések: 1. Tanulástámogatás digitális alapú módszerekkel; 2. Tanulástámogatás életgyakorlat alapú módszerekkel; 3. Tanulástámogatás művészeti nevelés alapú módszerekkel; 4. Tanulástámogatás személyre szabott differenciálással. A képzésekre jelentkezni lehet: <https://bit.ly/2MMhDpe>. Az érdeklődőket folyamatosan tájékoztatjuk az induló képzési időpontokról.

A 2020 őszen elindult *angol nyelvű pedagógia alapszak (Pedagogy BA)* első évfolyamának diákjai az online oktatási formában is döntően sikeresen abszolválták tanulmányaik kezdő szakaszát, s az újabb évfolyam felvételi vizsgáztatása is megkezdődött. Intézetünk munkatársainak kezdeményezésére és aktív részvételével folyamatban van a diszciplináris mesterképzésre épülő kétféléves egyszakos tanárképzési szak angol nyelvű indítása több tanárszakra (etika,

filozófia, francia, latin, német, olasz, orosz és pedagógia szakirány) vonatkozóan. A magyarul levelező formában létező képzés indítását angolul nappali tagozatos képzési formában tervezzük megvalósítani. E szakindítási folyamatban a dékáni vezetés, a kar számos intézete, a Tanárképző Központ munkatársai, illetve a PTE gyakorló- és partneriskoláinak hálózata is aktívan részt vállal.

A *Roma Studies (Romológia alapképzési szak)* 2021 szeptemberétől indul angol nyelvű képzésként. A hat szemeszteres képzés – hasonlóan a magyar nyelvű szakhoz – számos társadalom- és bölcsészettudományi területet érint. A képzés tematikus fókuszában az európai, köztük a magyarországi cigány, roma közösségek állnak, a tudományos és nyilvános elbeszélések történeti és kritikai vizsgálatával. A hallgatók továbbá megismerkednek a magyarországi cigány nyelvekkel: lovári és beás nyelvet is tanulnak.

A Neveléstudományi Intézet és az „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola az MTA PAB Pedagógiai és Neveléstörténeti Munkabizottságaival közös szervezésben, a Magyar Tudomány Ünnepe 2020 „Jövőformáló tudomány” programsorozat részeként *Digitális eredmények és lehetőségek a neveléstudományi kutatásokban és a pedagógusképzésben* címmel 2020. november 25-26-án a Microsoft Teamsben online konferenciát tartott. A rendezvényen 28 előadás hangzott el, az előadók között Karunk tanár szakos hallgatói, oktatói, közgyűjtemények munkatársai és gyakorló pedagógus kollégák mutatták be eredményeiket. A nagy érdeklődésre számot tartó rendezvényt a két nap alatt csaknem háromszáz, elsősorban a tanárképzésben tanuló hallgató látogatta. A konferencia előadásából tanulmányok és elektronikus tananyag is készült (<https://bit.ly/3tfQOFB>). (A konferencia és a kiadványozás az EFOP-3.4.3-16-2016-00005 keretei között valósult meg.)

A PTE BTK NTI Romológia és Nevelésszociológia Tanszéke 2021. május 7-én rendezi a *X. Romológus Konferenciáját*. Az esemény fő fókuszában a romológiai ismereteket oktató, romológiai témákat kutató magyar és külföldi intézmények állnak. Központi célja a konferenciának, hogy ezen intézmények bemutatkozhasanak, egymás munkáját jobban megis-

merhessék, a meglévő szakmai kapcsolatokat elmélyíthessék és újakat építhessenek. A konferencia online módon, a Microsoft TEAMS digitális felületen kerül megrendezésre. Bővebb információk elérhetők a <https://romologiaikonferencia.pte.hu> honlapon.

A kárpát-medencei magyar tannyelvű pedagógusképzés rendszerszintűvé emelésére törekedve egyhetes nyári kongresszust szervezünk kolozsvári, szabadkai, révkomáromi és beregszászi partnereink részvételével. Az esemény eredetileg tervezett időpontja 2021 július,

melyet a pandémiára való tekintettel halasztani kényszerülünk. Mindemellett e kollegiális körben állandó jelleggel oktatói, illetve mobilitási programok keretei közt megvalósulóan vendégoktatói, kutatói, illetve publikációs tevékenységet folytatnak munkatársaink – online keretek között is.

A Neveléstudományi Intézet munkatársainak anyagai alapján összeállította:

Molnár-Kovács Zsófia

